

Povećanja i smanjenja temeljnog kapitala

mr. sc. **Zdravko Baica, Neven Baica**, mag. oec.

U ovom članku prenosimo odredbe Zakona o trgovačkim društvima koje pojašnjavaju koje obveze osnivači imaju prilikom osnivanja društva kapitala u pogledu formiranja i uplate temeljnog kapitala, te kroz praktične primjere pojasniti evidentiranje povećanja i smanjenja temeljnog kapitala kod d.d.-a, d.o.o.-a i j.d.o.o.-a.

1. Uvod

Pri svakom osnivanju društva kapitala osnivači društva ugovaraju i uplaćuju temeljni kapital. Obveza ovakvog postupanja propisana je odredbama Zakona o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93.–18/23.).

U ovom članku prenijet ćemo odredbe ZTD-a koje pojašnjavaju koje obveze osnivači imaju prilikom osnivanja društva kapitala u pogledu formiranja i uplate temeljnog kapitala, pojasniti što o temeljnom kapitalu pišu računovodstveni propisi, te pojasniti pravila i način evidentiranja povećanja temeljnog kapitala.

Od **1. siječnja 2023.** godine, na snazi su odredbe Zakona o izmjenama Zakona o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 14/22) kojima su odredbe ZTD-a prvenstveno usklađene sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 57/22 i 88/22-ispstavak). Detaljno o novinama pisali smo u članku *“Rokovi za usklađivanje temeljnog kapitala i druge novine u Zakonu o trgovačkim društvima”*, koji je objavljen u časopisu RiPup br. 11/2022. U poglavlju 5. ovog članka ukratko prenosimo pravila za usklađivanje temeljnog kapitala, te pojašnjavamo način evidentiranja postupka usklađivanja u poslovnim knjigama.

1.1. Osnovno o kapitalu

Kapital (glavnica) su vlastiti izvori sredstava, a s financijske strane kapital je ostatak imovine nekog subjekta nakon odbitka svih njegovih obveza, odnosno neto vrijednost poduzeća.

Kapital (stavka pasive bilance) najčešće se raščlanjuje na slijedeće strukturne elemente: temeljni (upisani) kapital, kapitalne rezerve, rezerve iz dobiti, (zakonske rezerve, rezerve za vlastite dionice, statutarne rezerve i ostale rezerve), revalorizacijske rezerve, rezerve fer vrijednosti i ostalo (fer vrijednost financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit—odnosno raspoloživu za prodaju, učinkoviti dio zaštite novčanih tokova, učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu, ostale rezerve fer vrijednosti i tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja—konsolidacija), zadržana dobit ili preneseni gubitak, dobit ili gubitak tekućeg razdoblja. U svojoj ekonomskoj biti

kapital se sastoji od uloženog (temeljnog) i zarađenog koji predstavlja moguće novčane izdatke subjekta u budućnosti.

Svim navedenim kategorijama kapitala zajedničko je pružanje informacija koje mogu biti značajne korisnicima financijskih izvještaja, prvenstveno jer pokazuju zakonska i druga ograničenja u svezi s sposobnošću subjekta da raspodjeljuje ili na neki drugi način koristi svoj kapital. Imperativ svakog poslovnog subjekta je očuvanje kapitala, bilo kroz usvajanje financijskog koncepta ili fizičkog koncepta pri sastavljanju svojih financijskih izvještaja. Poslovni subjekti uglavnom kod sastavljanja svojih financijskih izvještaja koriste financijski koncept očuvanja kapitala.

Po financijskom konceptu subjekt je povećao (zarađeni profit) svoj kapital samo ako je neto vrijednost imovine na kraju razdoblja viša od one na početku razdoblja. Samo se povećanje imovine koji premašuje iznose potrebne za očuvanje kapitala smatra profitom, odnosno povratom na uloženo od strane članova društva i zato je dobit preostali iznos prihoda nakon što smo pokrili sve rashode.¹

1.2. Što je temeljni kapital?

Sve značajno za temeljni kapital propisano je odredbama ZTD-a. U zasebnim odredbama za različite oblike društava kapitala, ZTD propisuje koje su obveze osnivača društva kapitala pri osnivanju, a najviše odredbi posvećeno je načinu ugovaranja i uplaćivanja temeljnog kapitala pri osnivanju, te detaljima obavljanja postupaka kojima se temeljni kapital u konačnici poveća ili smanji.

Možemo reći da je temeljni kapital osnova (temelj) društava kapitala, koji se utvrđuje društvenim ugovorom koji se sklapa pri samom osnivanju društva kapitala. Ulaganje u temeljni kapital osnovna je obveza dioničara i udjeljučara osnivača, a ulaganja se mogu obaviti i naknadno prema pravilima kakva su dogovorena društvenim ugovorom.

Jedina izravna definicija upisanog kapitala nalazi se u točki HSFI-a 12.6:

¹ Iz članka Povećanje temeljnog kapitala – računovodstveni i porezni aspekt; dr. sc. Paško Anić-Antić, dipl. oec. RiPup 10/2009

“Upisani ili temeljni kapital je novčano izražena vrijednost onoga što ulagatelj unosi u trgovačko društvo, a registrirano je na sudu.”

Dakle, u računovodstvenom smislu kapital je novčano izražena vrijednost onoga što su osnivači i kasniji ulagači uplatili (u novcu) ili unijeli (u stvarima ili pravima) u društvo. Na samom početku poslovanja temeljni kapital odgovarat će imovini društva. Poslovanjem društvo može povećati ili smanjiti imovinu, ali temeljni kapital se neće automatski promijeniti, već se to može obaviti samo po pravilima koje su dioničari i udjelničari dogovorili društvenim ugovorom.

U ovom članku pojasnit ćemo pravila iz ZTD-a kojih se treba pridržavati ukoliko se želi povećati ili smanjiti temeljni kapital

1.3. Osnovno o promjenama temeljnog kapitala i obvezu upisa na trgovački sud

Temeljni kapital se formira pri osnivanju društva kapitala. Naknadno, visina temeljnog kapitala može se promijeniti povećanjem temeljnog kapitala ili njegovim smanjenjem. Tako se temeljni kapital može povećati uplatama uloga za nove poslovne udjele ili uplatama povećanih uloga za postojeće poslovne udjele, ali i unošenjem rezervi iz dobiti društva u temeljni kapital. Na temelju povećanja temeljnoga kapitala uloge u društvu mogu preuzeti postojeći članovi društva i druge osobe (koje time postaju članovi društva).

Ako nije drugačije uređeno društvenim ugovorom, odnosno odlukom o povećanju temeljnoga kapitala, postojeći članovi društva imaju pravo prvenstva u preuzimanju poslovnih udjele u srazmjeru nominalnim iznosima svojih poslovnih udjela u društvu.

Osobe koje uplatom uloga pristupaju društvu moraju u izjavi o tome navesti da to čine na način kako je to određeno društvenim ugovorom. U izjavi moraju se navesti iznosi uloga koji se uplaćuju za preuzete poslovne udjele i druge obveze činidbe na koje preuzimatelj treba biti obavezan na temelju društvenog ugovora.

ističemo...

Poduzetnik je dužan registarskome sudu podnijeti prijavu za upis povećanja temeljnoga kapitala u sudski registar u propisanim rokovima.

Naime, sukladno odredbi točke 64. članka 630. ZTD-a prekršaj čini pravna osoba ako odluku o povećanju temeljnoga kapitala ne podnese sudu i ne zatraži da se ona upiše u sudski registar (članak 458. Zakona), a za navedeni prekršaj društvu se može izreći novčana kazna najviše od iznosa od 6.630,00 eura, dok se član društva, član uprave odnosno izvršni direktor ili član nadzornog, odnosno upravnog odbora ili likvidator može za prekršaj teretiiti novčanom kaznom do 920,00 eura. Ako je učinjena teža povreda propisa radi stjecanja protupravne imovinske koristi novčana kazna za navedene fizičke osobe može doseći i iznos od 6.630,00 eura.

U ovom članku prikazujemo računovodstvo povećanja i smanjenja temeljnog kapitala kod društava kapitala.

Prema odredbi čl. 3. **ZTD-a** trgovačko društvo je pravna osoba čiji su osnivanje i ustroj određeni **ZTD-om**. Javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje su društva osoba, a dioničko društvo i društvo s ograničenom odgovornošću su društva kapitala. Trgovačko društvo može se osnovati za obavljanje gospodarske ili bilo koje druge djelatnosti. Trgovačko društvo je

trgovac, neovisno o tome obavlja li gospodarsku ili neku drugu djelatnost. Prema odredbi čl.3. st.7. **ZTD-a** Individualni poljodjelci nisu trgovci u smislu ZTD-a. U zasebnim poglavljima dati ćemo osnovne odredbe, odredbe o povećanjima i smanjenjima temeljnog kapitala, u vezi slijedećih trgovačkih društava:

- dioničko društvo
- društvo s ograničenom odgovornošću te
- jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću

1.4. Obveza usklađenja temeljnog kapitala zbog prelaska na euro

Od 1. siječnja 2023. godine službena valuta u Republici Hrvatskoj je euro. Prelazak sa kune u euro, odnosno svi postupci koje je pri uvođenju eura trebalo ili treba provesti propisani su odredbama Zakona o uvođenju eura u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 57/22. i 88/22.).

Tako su uz ostala pravila, odredbama članka 65 navedenog Zakona, propisana i pravila povezana s temeljnim kapitalom upisanom u Sudskom registru. Navedenu odredbu citiramo u cijelosti:

“Opća pravila preračunavanja temeljnog kapitala te nominalne vrijednosti nematerijaliziranih vlasničkih vrijednosnih papira i drugih iskaza sudjelovanja u temeljnom kapitalu

Članak 65.

(1) Tržišnu vrijednost dionica koje su uvrštene ili kojima se trguje na mjestima trgovanja u kuni tržišni operater, odnosno upravitelj multilateralne trgovinske platforme na dan uvođenja eura preračunava i iskazuje u euru, zaokruženo na najbliži cent uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona.

(2) Dionička društva dužna su preračunati postojeći iznos temeljnog kapitala i njegovih dijelova koji otpadaju na dionice primjenom fiksnog tečaja konverzije iz kune u euro, uz zaokruživanje na najbliži cent, u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona, pri čemu su dionička društva tako dobiveni iznos istodobno dužna uskladiti sa zahtjevima i na način kako je uređeno propisom kojim se uređuje osnivanje trgovačkih društava.

(3) Društva s ograničenom odgovornošću dužna su preračunati postojeći iznos temeljnog kapitala i njegovih dijelova koji otpadaju na poslovne udjele primjenom fiksnog tečaja konverzije iz kune u euro, uz zaokruživanje na najbliži cent, u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona, pri čemu su društva s ograničenom odgovornošću tako dobiveni iznos istodobno dužna uskladiti sa zahtjevima i na način kako je uređeno propisom kojim se uređuje osnivanje trgovačkih društava.

(4) Visina uloga komanditora koja je upisana u sudskom registru u kuni preračunava se na dan uvođenja eura iz kune u euro, zaokruženo na najbliži cent uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona. Preračunani iznos registarski sud upisat će u sudski registar po službenoj dužnosti.

(5) Dionička društva dužna su u roku od najviše godine dana od dana uvođenja eura podnijeti registarskom sudu zahtjev za upis promjene iz stavka 2. ovoga članka, pri čemu se zahtjev najranije može podnijeti na dan uvođenja eura, a najkasnije u roku od godine dana od dana uvođenja eura.

(6) Društva s ograničenom odgovornošću dužna su u roku od najviše tri godine od dana uvođenja eura podnijeti registarskom

sudu zahtjev za upis promjene iz stavka 3. ovoga članka, pri čemu se zahtjev najranije može podnijeti na dan uvođenja eura, a najkasnije u roku od tri godine od dana uvođenja eura.

(7) Sve novčane obveze na osnovi dionica, poslovnih udjela odnosno udjela, koje dospijevaju na dan uvođenja eura ili kasnije, koje su glasile na kune, ispunjavaju se u eurima u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona.

(8) Upis promjena iz stavaka 5. i 6. ovoga članka koje se provode u sudskom registru radi usklađenja s odredbama ovoga Zakona i zakona kojim je uređeno osnivanje trgovačkih društava registarski sud provodi po hitnom postupku.

(9) Po upisu promjene iz stavka 5. ovoga članka u sudskom registru dionička društva dužna su bez odgode podnijeti zahtjev za upis te promjene u sustav središnjeg depozitorija vrijednosnih papira.

(10) Upis promjena iz stavka 5. ovoga članka koje se provode u sustavu središnjeg depozitorija vrijednosnih papira radi usklađenja s odredbama ovoga Zakona i propisa kojim je uređeno osnivanje trgovačkih društava središnji depozitorij vrijednosnih papira provodi po hitnom postupku.

(11) Upis promjena koje se provode u sudskom registru i središnjem depozitoriju vrijednosnih papira radi usklađenja s odredbama ovoga Zakona i propisa kojim je uređeno osnivanje trgovačkih društava registarski sud i Središnje klirinško depozitarno društvo d. d. provest će bez naknade.

(12) Za upis promjene broja dionica dioničkih društava iz stavka 10. ovoga članka u nematerijaliziranom obliku Središnje klirinško depozitarno društvo d. d. može naplatiti naknadu po svom važećem cjeniku.

(13) Pravila za preračunavanje i usklađivanje temeljnog kapitala i nominalnog iznosa dionica odnosno poslovnih udjela na odgovarajući se način primjenjuju i na preračunavanje i usklađivanje temeljnog kapitala i inicijalnog kapitala drugih pravnih osoba, što vrijedi i za preračunavanje i usklađivanje nominalnih iznosa kojima se u drugim pravnim osobama iskazuje sudjelovanje u njihovu temeljnom kapitalu."

Iz navedene odredbe jasno je da su sva trgovačka društva bila obvezna konvertirati kunske iznose temeljnog kapitala u euro primjenom pravila za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura.

ističemo...

Iz citiranih odredbi jasno je da je propisana i obveza podnošenja zahtjeva za upis promjene registarskom sudu, pri čemu se promjene upisuju sukladno Zakonu o uvođenju eura, ali i sukladno odredbama zakona kojim je uređeno osnivanje trgovačkih društava.

Dakle, novo utvrđene iznose temeljnog kapitala sukladno Zakonu o uvođenju eura, trgovačka društva dužna su prijaviti registarskom sudu, vodeći pri tome računa o pravilima propisanih odredbama Zakona o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 121/99-vjerodostojno tumačenje, 52/00- Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11-Kazneni zakon, 152/11-pročišćeni tekst, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23 i 130/23).

U zasebnim poglavljima pojašnjavamo detalje vezane uz usklađenje temeljnog kapitala posebno za dionička društva, te posebno za društva s ograničenom odgovornošću i jednostavna društva s ograničenom odgovornošću.

1.4.1. Usklađivanje temeljnog kapitala kod d.d.-a

Prema izmijenjenim odredbama čl. 162. i 163. ZTD-a koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023. najniži iznos temeljnog kapitala d.d.-a od tog datuma iznosi 25.000,00 EUR-a, umjesto 200.000,00 kuna koliko je iznosila najniža kunska vrijednost temeljnog kapitala d.d.-a prije navedenog datuma. Kod usklađenja temeljnog kapitala prema navedenom pravilu, trebalo je voditi računa i o tome da nominalni iznos dionice ne može biti manji od 1,00 EUR-a, te da u slučaju ako je iznos viši, mora biti izražen cijelim brojem.

ističemo...

Rok za usklađenje temeljnog kapitala dioničkog društva prema navedenim pravilima bio je 2. siječanj 2024. godine.

U poglavlju 2. ovog člana ponavljamo važeća pravila vezana uz temeljni kapital dioničkih društava, te dajemo primjere evidentiranja osnivanja dioničkih društava te naknadnih povećanja i smanjenja iznosa temeljnih kapitala po novim pravilima, podrazumijevajući da su upis usklađenja i odgovarajuća knjiženja za dioničko društvo već obavljena.

1.4.2. Usklađivanje temeljnog kapitala kod d.o.o.-a

Prema izmijenjenim odredbama čl. 389. i 390. ZTD-a koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023. najniži iznos temeljnog kapitala d.o.o.-a od tog datuma iznosi 2.500,00 EUR-a, umjesto 20.000,00 kuna koliko je iznosila najniža kunska vrijednost temeljnog kapitala d.o.o.-a prije navedenog datuma. Kod usklađenja temeljnog kapitala prema navedenom pravilu, treba voditi računa i o tome da nominalni iznos dionice ne može biti manji od 10,00 EUR-a, te da u slučaju ako je iznos viši, mora biti izražen cijelim brojem koji je višekratnik broja 10.

ističemo...

Obveza usklađenja nije ograničena rokom ali se ono mora provesti prilikom prve promjene izjave o osnivanju odnosno društvenog ugovora, statusne promjene društva ili promjene nekog od poslovnih udjela u društvu. Usklađenje mora obuhvatiti temeljni kapital i sve poslovne udjele društva.²

U poglavlju 3. ovog člana ponavljamo važeća pravila vezana uz temeljni kapital društva s ograničenom odgovornošću, te dajemo primjere evidentiranja osnivanja društva s ograničenom odgovornošću te naknadnih povećanja i smanjenja iznosa temeljnih kapitala po novim pravilima.

1.4.3. Usklađivanje temeljnog kapitala kod j.d.o.o.-a

Prema izmijenjenim odredbama čl.390.a ZTD-a koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023. najniži iznos temeljnog kapitala j.d.o.o.-a od tog datuma iznosi 1,00 EUR-a, umjesto 10,00 kuna koliko je iznosila

² Odredba čl. 18. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 18/23)

najniža kunska vrijednost temeljnog kapitala d.o.o.-a prije navedenog datuma. Iznos od 1,00 eura ujedno je i najniži nominalni iznos poslovnog udjela za j.d.o.o.³

ističemo...

Obveza usklađenja nije ograničena rokom ali se ono mora provesti prilikom prve promjene izjave o osnivanju odnosno društvenog ugovora, statusne promjene društva ili promjene nekog od poslovnih udjela u društvu. Usklađenje mora obuhvatiti temeljni kapital i sve poslovne udjele društva.⁴

U poglavlju 4. ovog člana ponavljamo važeća pravila vezana uz temeljni kapital društva s ograničenom odgovornosti, te dajemo primjere evidentiranja osnivanja društva s ograničenom odgovornosti te nanadnih povećanja i smanjenja iznosa temeljnih kapitala po novim pravilima.

2. Dionička društva

U ovom poglavlju, za dionička društva dajemo osnove utvrđivanja temeljnog kapitala pri osnivanju, te opisujemo postupke propisane odredbama ZTD-a kojima se temeljni kapital naknadno može povećati ili smanjiti.

2.1. Osnovno o temeljnom kapitalu d.d.-a

Pravni aspekt dioničkog društva reguliran je odredbama članka 159.- 384.c ZTD-a, a **osnovne odredbe**, od kojih izdvajamo najznačajnije propisane **odredbama članka 159. do 164. ZTD-a**.

Dioničko društvo je trgovačko društvo u kojemu članovi (dioničari) sudjeluju s ulozima u temeljnome kapitalu podijeljenom na dionice.

Dioničko društvo može imati i samo jednog dioničara. Dioničari ne odgovaraju za obveze društva (odgovaraju samo sa svojom imovinom uloženom u dionice). Osnivači društva su dioničari koji usvoje statut. Kod sukcesivnog osnivanja osnivači su i dioničari čiji ulogi nisu u novcu, iako ne sudjeluju u usvajanju statuta.

Osnivač društva ne može biti osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude. Osnivač ne može biti ni osoba u pogledu koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi.)

Statut društva mora usvojiti najmanje jedna osoba.

ističemo...

Temeljni kapital i dionice, osim onih bez nominalnog iznosa moraju glasiti na nominalne iznose izražene u eurima. **Najniži iznos** temeljnog kapitala je **25.000,00 eura**.

Društvo može izdati dionice s nominalnim iznosom ili dionice bez tog iznosa. **Nominalni iznos dionice** ne može biti manji od **1,00 eura**.

Vlasnik dionica ima sljedeća prava:

- pravo glasa,
- pravo na isplatu dijela dobiti društva (dividenda) i

- pravo na isplatu dijela ostatka likvidacijske, odnosno stečajne mase društva.

Pravni aspekt **dionica** propisan je odredbama članka čl. 165. do 172. **ZTD-a**.

Dionice mogu **glasiti na ime**. Ako se **dionica izdaje prije uplate punog iznosa** za koji se izdaje, dionica mora glasiti na ime ako se izdaje prije uplate punog iznosa za koji se izdaje te kada se izdaje kao nematerijalizirani vrijednosni papir. Iznos djelomične uplate mora se naznačiti na ispravi o dionici, a ako se dionica izdaje kao nematerijalizirani vrijednosni papir, upisati na računu vrijednosnih papira u kompjutorskom sustavu zakonom ovlaštene pravne osobe na kome je dionica elektronički zapisana

Dioničarima se prije potpune uplate dionica mogu izdati potvrde o udjelima (privremenice) koje moraju glasiti na ime. Na privremenice primjenjuju se odredbe članka 163. **ZTD-a**.

Po sadržaju prava koja daju dionice mogu biti **redovne i povlaštene**. **Redovne dionice** su dionice koje imatelju daju:

- 1) pravo glasa u glavnoj skupštini društva,
- 2) pravo na isplatu dijela dobiti društva (dividenda),
- 3) pravo na isplatu dijela ostatka likvidacijske, odnosno stečajne mase društva.

Povlaštene dionice su dionice koje imatelju daju neka povlaštena prava, npr. pravo na dividendu u unaprijed utvrđenom novčanom iznosu ili u postotku od nominalnog iznosa dionice, pravo prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske, odnosno stečajne mase i druga prava u skladu sa zakonom i statutom društva..

Povlaštena dionica može biti kumulativna i participativna. **Kumulativna povlaštena dionica** daje imatelju dionice, u skladu s odlukom o izdavanju dionica, pravo naplate kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica.. **Participativna povlaštena dionica** daje imatelju dionice, u skladu s odlukom o izdavanju dionica, pravo da pored određene dividende naplati i dividendu koja pripada imateljima redovnih dionica.

Dionice koje daju ista prava čine **rod dionica**. Svaka dionica daje pravo glasa u skupštini društva. **Bez prava glasa** mogu se izdati samo povlaštene dionice. Ukupni iznos temeljnog kapitala koji se odnosi na takve dionice ne može preći polovinu iznosa temeljnoga kapitala društva. Zabranjeno je izdavanje dionica koje za isti iznos temeljnog kapitala koji se na njih odnosi daju različito pravo glasa u skupštini društva.

Sastojci dionice određeni su čl.170. **ZTD-a**, dijelovi isprave o dionici određeni su čl.171. **ZTD-a**. Što treba sadržavati odluka o izdavanju dionica određeno je čl. 172. **ZTD-a**. Odredbe o osnivanju dioničkog društva a u sklopu toga i odredbe o uplati dionica i načinu ulaganja stvari i prava nalaze se u čl. 173. do čl. 210. **ZTD-a**.

Dionice se uplaćuju novcem, ulaganjem stvari ili prava. Dionice se uplaćuju u novcu zakonom određenim sredstvom plaćanja na račun dioničkog društva kod kreditne institucije u Republici Hrvatskoj.

ističemo...

Dakle, od 1. siječnja 2023. dionice se uplaćuju u eurima.

Prije upisa društva u sudski registar mora se, ako se uložiti uplaćuju u novcu, **uplatiti najmanje četvrtinu najnižeg iznosa** te dionice za koji se ona može izdati, bez obzira na to je li riječ o dionici u nematerijaliziranom obliku ili o dionici za koju se izdaje isprava o dionici, a ako se dionica izdaje za viši iznos od tog iznosa dionice i cijeli iznos koji prelazi taj iznos..

3 Prije 1. siječnja 2023. najniži nominalni iznos u kunama iznosio je 1,00 kunu.

4 Odredba čl. 18. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 18/23)

Ako se dionica uplaćuje dijelom u novcu, a dijelom ulogom stvari, odnosno prava, prije upisa društva u sudski registar mora se u potpunosti uplatiti i onaj dio koji se ne uplaćuje ulaganjem stvari ili prava..

Prije upisa društva u sudski registar ulog u stvarima i u pravima mora se unijeti u cjelini. Ako se ulaganje stvari i prava sastoji u preuzimanju obveze da se društvu prenese neka stvar, ta se činidba mora ispuniti u roku od pet godina od upisa društva u sudski registar. Na stvari i na pravu koji se unose kao ulog ne može se za tražbine koje se ne odnose na predmet unosa ostvarivati pravo zadržanja. To se na odgovarajući način primjenjuje i na uplate u gotovini. Vrijednost stvari, odnosno prava koje se ulaže mora odgovarati iznosu za koji se dionica izdaje.

U nastavku prikazujemo evidentiranje upisivanja i uplaćivanja temeljnog kapitala od strane osnivača dioničkog društva.

Primjer 1. – Temeljni kapital kod osnivanja dioničkog društva

- 1) Dioničko društvo izdalo je 3.000 običnih dionica čija je nominalna vrijednost **200,00** eura, odnosno u ukupnom iznosu od **600.000,00** eura. Dionice se uplaćuju u novcu i to u iznosu od **230,00** eura po jednoj dionici odnosno ukupno **690.000,00** eura;
- 2) Račun brokera **620,00** eura;
- 3) Dioničari su uplatili 2.200 dionica u ukupnoj vrijednosti od **506.000,00** eura na žiro-račun dioničkog društva;

Knjiženje:

000 Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	9000 Upisana dionička glavica (obične dionice)
(1) 690.000,00 506.000,00 (3)	600.000,00 (1)
2202 Obveze prema dobavljačima–pravim osobama za usluge	910 Uplaćeni iznosi iznad svote temeljnog kapitala
620,00 (2)	90.000,00 (1)
1000 Žiro-račun za redovno poslovanje	4632 Troškovi provizije brokeru
(3) 506.000,00	(2) 620,00

Primjer 2. – Temeljni kapital kod osnivanja dioničkog društva

- 1) Dioničko društvo utemeljeno je statutom s temeljnim kapitalom od **500.000,00** eura i izdavanjem **5.000** dionica, pa je nominalna vrijednost dionice **100,00** eura. Tržišna vrijednost dionice je **120,00** eura. Sve dionice su plaćene novcem u iznosu od **600.000,00** eura na žiro-račun dioničkog društva prije upisa dioničkog društva u sudski registar;
- 2) Dioničko društvo upisano je u sudski registar.

Knjiženje:

1000 Žiro-račun za redovno poslovanje	911 Ulaganja u neupisani kapital
(1) 600.000,00	(2) 600.000,00 600.000,00 (1)
9000 Upisana dionička glavica (obične dionice)	910 Uplaćeni iznosi iznad svote temeljnog kapitala
500.000,00 (2)	100.000,00 (2)

2.2. Povećanje temeljnog kapitala d.d.-a

Za dionička društva propisano je više oblika povećanja temeljnog kapitala. Tako su u odjeljku 7 ZTD-a, "Povećanje temeljnog kapitala", u zasebnim pododjeljcima propisana **slijedeća povećanja temeljnog kapitala**:

- 1) Povećanje temeljnoga kapitala ulozima (čl. 304.–312. ZTD-a)
- 2) Uvjetno povećanje temeljnoga kapitala (čl. 313.–322. ZTD-a)
- 3) Odobreni temeljni kapital (čl. 323.–327. ZTD-a)
- 4) Povećanje temeljnog kapitala iz sredstava društva (čl. 328.–340. ZTD-a)
- 5) Zamjenjive obveznice i obveznice s promjenjivom kamatom (čl. 341. ZTD-a)

U nastavku prenosimo relevantne odredbe ZTD-a te kroz praktične primjere prikazujemo knjiženja navedenih povećanja temeljnog kapitala dioničkih društava.

2.2.1. Pretpostavke za povećanje temeljnog kapitala

Za povećanje temeljnog kapitala **moraju biti zadovoljene pretpostavke** dane odredbama članka 304. ZTD-a. Prema stavku 1. navedenog članka **odluka o povećanju temeljnoga kapitala društva ulozima donosi se glasovima koji predstavljaju najmanje tri četvrtine temeljnoga kapitala zastupljenoga na glavnoj skupštini pri donošenju odluke**. Statutom se može odrediti da je za to potrebna i drugačija većina pod propisanim uvjetima, a propisana je mogućnost zahtijevanja ispunjenja i nekih dodatnih pretpostavki. Iz odredbi članka 304. ZTD-a možemo izdvojiti dva temeljna uvjeta za povećanja temeljnog kapitala:

- 1) Povećanje temeljnoga kapitala društva ulozima moguće je samo izdavanjem novih dionica (stavak 1.).
- 2) Ne može se povećati temeljni kapital društva dok se ne uplate svi dotadašnji ulogi, osim ako on nije uplaćen u samo neznatome dijelu (stavak 3.).

U društvu koje je izdalo dionice bez nominalnog iznosa mora se povećati ukupan broj tih dionica u omjeru povećanja temeljnog kapitala i temeljnog kapitala prije povećanja. Stavcima 2. do 4. navedene odredbe propisane su i određene specifičnosti povezane s izdavanjem dionica više rodova, te izdavanjem novih dionica za veći iznos od dijela temeljnog kapitala koji na njih otpada:

"(2) Ako su izdane dionice više rodova, za odluku glavne skupštine o povećanju temeljnoga kapitala društva potrebna je suglasnost dioničara svakoga roda dionica. Dioničari svakoga roda dionica koje daju pravo glasa donose o tome posebnu odluku na način propisan u stavku 1. ovoga članka.

(3) Ako se nove dionice izdaju za veći iznos od dijela temeljnog kapitala koji na njih otpada, u odluci o povećanju temeljnoga kapitala društva mora se odrediti iznos ispod kojega se dionice neće izdati."

U nastavku dajmo primjere knjiženja povećanja temeljnog kapitala dioničkog društva uplatom novca.

Primjer 3. – Knjiženje povećanja temeljnog kapitala dioničkog društva – uplatom novca

Dioničko društvo ima upisani temeljni kapital u iznosu od **500.000,00** eura (**5.000** dionica nominalne vrijednosti od **100,00** eura) i uplaćeni iznos iznad svote temeljnog kapitala (premije na emitirane dionice) u iznosu od **100.000,00** eura.

- 1) Dioničko društvo izdalo je novu emisiju redovnih dionica. Izdano je **2.000** novih dionica po nominalnoj vrijednosti od **100,00** eura. Tržišna vrijednost nove dionice je **130,00** eura. Sve dionice su uplaćene na žiro-račun u iznosu od **260.000,00** eura;
- 2) Uplaćene nove dionice su upisane u sudski registar kao povećanje temeljnog kapitala.

Knjiženje:

1000 Žiro-račun za redovno poslovanje		911 Ulaganja u neupisani kapital	
S° 444.444,44		(2) 260.000,00	260.000,00 (1)
(1) 260.000,00			

9000 Upisana dionička glavica (obične dionice)		910 Uplaćeni iznosi iznad svote temeljnog kapitala	
	500.000,00 S°		100.000,00 S°
	200.000,00 (2)		60.000,00 (2)

2.2.2. Posebnosti kod ulaganja u stvarima i pravima

Prema članku 305. ZTD-a, **ako se ulažu stvari i prava** u odluci o povećanju temeljnoga kapitala društva moraju se navesti predmet ili pravo koje društvo stječe ulaganjem, osoba od koje ih društvo stječe i nominalni iznos dionica koje se stječu takvim ulaganjem. Odluka o tome može se donijeti samo ako su ulaganje stvari i prava te navedena utvrđenja bili izričito i uredno objavljeni, a ako se izdaju dionice bez nominalnog iznosa, samo njihov broj.

ističemo...

Ako se ne navedu navedena utvrđenja, te ne odrade gore opisane pravne radnje, ugovori o unosu stvari i prava su bez učinka. No, prema članku 305. stavku 2. ZTD-a samo povećanje je valjano, s time da je dioničar dužan iznos povećanja uplatiti.

Povećanje kapitala ulozima u stvarima i u pravima moraju pregledati jedan ili više revizora. Pri povećanju temeljnog kapitala ulaganjem stvari, odnosno prava nije potrebna revizija povećanja temeljnog kapitala ako su za to ispunjene pretpostavke iz članka 185.a ZTD-a. Odredbe navedene odredbe citiramo u nastavku:

“(1) Društvo se može osnovati ulaganjem ili preuzimanjem stvari, odnosno prava a da se ne obavi revizija osnivanja ako se to čini kada u društvo treba unijeti:

- 1) *vrijednosne papire ili instrumente tržišta novca ako se njihova vrijednost odredi kao ponderirana prosječna cijena uz koju se njima trguje na jednom ili više uređenih tržišta u posljednja tri mjeseca prije dana njihova stvarnog unošenja u društvo,*
- 2) *druge stvari i prava ako njihovu vrijednost procijeni neovisan stalni sudski procjenitelj odgovarajuće struke prema općepriznatim načelima vrednovanja uz priloženi elaborat o procjeni u kome je naveden dan na koji se odnosi procjena koji nije stariji od šest mjeseci prije dana stvarnog unošenja stvari, odnosno prava u društvo.*

(2) Stavak 1. ovoga članka neće se primijeniti ako su na ponderiranu prosječnu cijenu vrijednosnih papira ili instrumenata tržišta novca znatno utjecale izvanredne okolnosti ili ako se mora uzeti

da je u elaboratu o procjeni utvrđena vrijednost stvari, odnosno prava na dan njihova stvarnog unošenja u društvo na temelju novih okolnosti koje su kasnije postale poznate bila znatno niža od one koju je utvrdio procjenitelj.”

Ukoliko su navedeni uvjeti zadovoljeni, revizija nije potrebna, te uprava treba postupiti prema odredbama članka 305.a ZTD-a. Upišivanje odluke o povećanju temeljnog kapitala obavlja se sukladno odredbi članka 306. ZTD-a.

U nastavku dajmo primjere knjiženja povećanja temeljnog kapitala dioničkog društva unosom stvari i prava.

Primjer 4. – Knjiženje povećanja temeljnog kapitala dioničkog društva – unosom stvari

Dioničko društvo ima upisani temeljni kapital u iznosu od **500.000,00** eura (**5.000** dionica nominalne vrijednosti od **100,00** eura) i uplaćeni iznos iznad svote temeljnog kapitala (premije na emitirane dionice) u iznosu od **100.000,00** eura.

- 1) Dioničko društvo izdalo je novu emisiju redovnih dionica. Izdano je **2.000** novih dionica po nominalnoj vrijednosti od **100,00** eura. Tržišna vrijednost nove dionice je **130,00** eura. Sve dionice su uplaćene unosom stroja za proizvodnju u procijenjenoj neto vrijednosti u iznosu od **260.000,00** eura;
- 2) Nove dionice su upisane u sudski registar kao povećanje temeljnog kapitala.

Knjiženje:

0301 Strojevi za proizvodnju		911 Ulaganja u neupisani kapital	
S° 444.444,44		(2) 260.000,00	260.000,00 (1)
(1) 260.000,00			

9000 Upisana dionička glavica (obične dionice)		910 Uplaćeni iznosi iznad svote temeljnog kapitala	
	500.000,00 S°		100.000,00 S°
	200.000,00 (2)		60.000,00 (2)

2.2.3. Ostale bitne odredbe u vezi povećanja temeljnog kapitala ulozima

Iz odredbi članaka 307. do 310 ZTD-a izdvajamo nekoliko odredbi bitnih za provođenje postupka povećanja temeljnog kapitala dioničkih društava.

ističemo...

Odluka o povećanju temeljnog kapitala mora se podnijeti sudu radi upisa u sudski registar s priloženim izvješćem revizora, ako je revizija bila nužna.

U odredbama članka 308. ZTD-a propisana su pravila za ostvarenje prava prvenstva pri upisu novih dionica, te pravila isključivanja tog prava u cjelini ili djelomično, dok su člankom 309. ZTD-a data pravila podnošenje registarskom sudu prijave za upis provedenoga povećanja temeljnog kapitala u sudski registar.

ističemo...

Temeljni kapital društva je **povećan s danom upisa povećanja** toga kapitala u sudskom registru. (čl. 310. ZTD-a)

Tek kada je upisano povećanje kapitala prava iz novih udjela mogu se prenositi. Na, navedeno upozorava članak 312. ZTD-a, koji prije upisa povećanja zabranjuje i izdavanje dionica ili privremenica. Tako izdani dokumenti su ništetni, a za eventualnu štetu nastalu takvim izdavanjem odgovaraju izdatnici kao solidarni dužnici.

2.2.4. Uvjetno povećanje temeljnog kapitala

Odredbе o **uvjetnom povećanju temeljnog kapitala dioničkog društva** nalaze se u čl. 313. do 322. ZTD-a.

Glavna skupština društva može donijeti odluku o povećanju temeljnoga kapitala društva koje će se provesti samo u mjeri potrebnj da se ostvari pravo na stjecanje dionica.

Za **donošenje odluke o uvjetnom povećanju** temeljnoga kapitala društva potrebno je da se za nju dadu glasovi koji predstavljaju najmanje tri četvrtine temeljnoga kapitala zastupljenoga na glavnoj skupštini pri donošenju odluke. Statutom se može odrediti da je za to potrebna veća većina a može sa zahtijevati i ispunjenje dodatnih pretpostavki.

Ulažu li se stvari ili prava, u odluci o uvjetnom povećanju temeljnoga kapitala društva moraju se utvrditi predmet uloga, osoba od koje društvo stječe taj predmet i nominalni iznos kod dionica bez nominalnog iznosa broj dionica koje se stječu takvim ulaganjem. Ulaganjem stvari i prava ne smatra se davanje obveznice u zamjenu za dionice s prvenstvenim pravom upisa dionica.

Registarskome sudu **mora se podnijeti prijava za upis** odluke o uvjetnom povećanju temeljnoga kapitala društva u sudski registar.

Dionice se ne mogu izdati prije nego što se odluka o uvjetnom povećanju temeljnoga kapitala društva ne upiše u sudski registar.

ističemo...

Temeljni kapital društva **povećan je izdavanjem dionica**.

U roku od mjesec dana po isteku poslovne godine **mora se prijaviti registarskom sudu** ukupni iznos dionica izdanih u toj godini u zamjenu za zamjenjive obveznice i u ostvarenju prvenstvenog prava upisa dionica.

Primjer 5. – Knjiženje uvjetnog povećanja temeljnog kapitala dioničkog društva

Dioničko društvo ima upisani temeljni kapital u iznosu od **500.000,00 eura** (5.000 dionica nominalne vrijednosti od **100,00 eura**) i uplaćeni iznos iznad svote temeljnog kapitala (premije na emitirane dionice) u iznosu od **100.000,00 eura**.

- 1) Dioničko društvo izdalo je novu emisiju redovnih dionica za izdane knvertibilne obveznice. Izdano je **2.000** novih dionica po nominalnoj vrijednosti od **100,00 eura**. Povećanje temeljnog kapitala provedeno je prije izdavanja novih dionica.

Knjiženje:

9860 Obveze za izdane dugoročne obveznice		9000 Upisana dionička glavnica (obične dionice)	
(1) 200.000,00	200.000,00 S°	500.000,00 S°	200.000,00 (1)

910 Uplaćeni iznosi iznad svote temeljnog kapitala

100.000,00 S°

2.2.5. Odobreni temeljni kapital kod povećanja

Odredbе o **odobrenom temeljnom kapitalu kod povećanja temeljnog kapitala** dioničkog društva nalaze se u čl. 323. do 327. ZTD-a.

Statutom se može ovlastiti upravu, odnosno upravni odbor da u roku od najviše pet godina nakon upisa društva u sudski registar izdavanjem novih dionica uz uplate uloga poveća temeljni kapital društva do određenoga nominalnog iznosa (odobreni kapital).

Ovlast za to može se dati i izmjenom statuta za vrijeme od najviše pet godina od upisa izmjene statuta u sudski registar. Za donošenje odluke glavne skupštine o tome potrebno je da se za nju dadu glasovi koji predstavljaju najmanje tri četvrtine temeljnoga kapitala zastupljenoga na glavnoj skupštini pri donošenju odluke. Statutom se može odrediti da je za to potrebna veća većina a može se zahtijevati i ispunjenje dodatnih pretpostavki.

Nominalni iznos odobrenoga kapitala ne može preći polovinu nominalnog iznosa temeljnoga kapitala u vrijeme davanja ovlasti. Uprava može izdati nove dionice samo uz suglasnost nadzornog odbora.

Statutom se može odrediti da se nove dionice izdaju zaposlenima. Dionice se mogu izdati za uloge u stvarima ili u pravima samo ako je to predviđeno u ovlasti.

Ako su prije upisa društva u sudski registar sklopljeni ugovori po kojima se za odobreni temeljni kapital društva trebaju unijeti stvari i prava, statut mora sadržavati utvrđenja koja se traže za izdavanje dionica za uloge u stvarima i u pravima.

2.2.6. Povećanje temeljnog kapitala iz sredstava društva

Temeljni kapital može se povećati i iz sredstava društva što je jasno iz članka 328. stavka 1. ZTD-a

“Glavna skupština može odlučiti da se temeljni kapital društva poveća pretvorbom rezervi kapitala, rezervi iz dobiti i zadržane dobiti u temeljni kapital društva.”

Stavkom 4. je propisano sa se odluka o navedenom povećanju mora temeljiti na godišnjim financijskim izvještajima, a točno koji je izvještaj bitan propisano je stavkom 3. ZTD-a:

“Odluka o povećanju temeljnoga kapitala može se donijeti tek pošto se utvrdi račun dobiti i gubitka za poslovnu godinu koja je prethodila onoj u kojoj se donosi odluka o povećanju kapitala (zadnji godišnji račun).”

Iz članka 330. ZTD-a jasno je propisano da navedeni financijski izvještaji trebaju biti

- pregledani,
- usvojeni, te
- potvrđeni od revizora⁵ najviše osam mjeseci prije prijave odluke za upis u sudski registar

Detaljniji uvjeti provođenja uvećanja iz rezervi kapitala i rezervi dobiti propisani su odredbama članka 329. ZTD-a. Prema navedenim odredbama **rezerve kapitala i rezerve iz dobiti koje treba pretvo-**

⁵ Ako glavna skupština društva ne imenuje revizore, smatra se da je imenovan onaj revizor kojega je za reviziju posljednjih financijskih izvješća odredila glavna skupština ili onaj kojega imenuje sud (čl. 330. st. 2. ZTD-a).

riti u temeljni kapital društva moraju se iskazati u financijskim izvješćima. Rezerve kapitala se mogu pretvoriti u temeljni kapital ako zajedno sa zakonskim rezervama prelaze iznos dvadesetoga dijela dotadašnjega temeljnoga kapitala društva. Statutom se može odrediti da je za to potreban i veći dio toga kapitala. Rezerve kapitala i rezerve **ne mogu se pretvoriti u temeljni kapital, ako je u računu dobiti** i gubitka na kojemu se temelji odluka **iskazan gubitak**. Rezerve koje su namijenjene određenoj svrsi smiju se pretvoriti u temeljni kapital samo ako je to u skladu s tom svrhom.

Prema odredbama članka 331. ZTD-a **odluka o povećanju temeljnoga kapitala mora se upisati u sudski registar.** Prijavi za upis te odluke u sudski registar moraju se priložiti financijska izvješća s izvješćem revizora i posljednja godišnja financijska izvješća, ako još nisu utvrđena. Podnositelji prijave moraju izjaviti sudu da od dana koji je uzet za osnovu financijskih izvješća do dana podnošenja prijave po njihovu saznanju nije došlo do smanjenja imovine koje bi bilo smetnja povećanju temeljnoga kapitala društva, ako bi se o tome odlučivalo na dan podnošenja prijave.

Sud može upisati u sudski registar odluku o povećanju temeljnoga kapitala ako su financijska izvješća na temelju kojih je ona donesena sastavljena najviše osam mjeseci prije podnošenja prijave i ako je dana izjava iz prethodnoga stavka ovoga članka.

ističemo...

Temeljni kapital je **povećan** s danom upisa odluke o povećanju temeljnoga kapitala u sudski registar. (čl. 332. ZTD-a)

Odredbama članaka 333. do 340 ZTD-a propisana su ostala detaljna postupanja u vezi povećanja temeljnoga kapitala iz sredstava društva. Odredbama čl. 341. ZTD-a propisani su detalji u vezi zamjenjivih obveznica.

2.3. Smanjenje temeljnog kapitala d.d.-a

Za **dionička društva** propisano je više oblika smanjenja temeljnoga kapitala. Tako su u odjeljku 8 ZTD-a, "Smanjenje temeljnoga kapitala", u zasebnim pododjeljcima propisana **sljedeća smanjenja temeljnoga kapitala**:

- 1) Redovno smanjenje temeljnoga kapitala (čl. 342.–348. ZTD-a)
- 2) Pojednostavnjeno smanjenje temeljnoga kapitala (čl. 349.–351. ZTD-a)
- 3) Smanjenje temeljnoga kapitala povlačenjem dionica (čl. 352.–354. ZTD-a)

U nastavku prenosimo relevantne odredbe ZTD-a o navedenim smanjenjima temeljnoga kapitala te kroz praktične primjere prikazujemo knjiženja u svezi navedenih smanjenja.

2.3.1. Redovno smanjenje temeljnog kapitala

Za donošenje odluke o smanjenju temeljnoga kapitala društva potrebno je da se za nju dadu glasovi koji predstavljaju najmanje tri četvrtine glasova temeljnoga kapitala društva zastupljenoga na glavnoj skupštini društva pri donošenju odluke. Statutom se može odrediti da je za to potrebna veća većina a može se zahtijevati i ispunjenje dodatnih pretpostavki.

Ako je društvo izdalo dionice više rodova, odluka glavne skupštine o smanjenju temeljnoga kapitala valjana je samo onda ako se s njom suglase dioničari svakoga roda dionica koje daju pravo glasa. O davanju suglasnosti dioničari svakoga roda dionica donose posebnu odluku. Za donošenje odluke primjenjuju se odredbe stavka 1. ovoga članka.

U odluci se mora odrediti svrha smanjenja temeljnoga kapitala, naime, hoće li se dijelovi toga kapitala vratiti dioničarima.

U društvu koje je izdalo dionice s nominalnim iznosom temeljni se kapital smanjuje smanjenjem nominalnog iznosa dionica. Ako bi iznos smanjenja temeljnoga kapitala koji otpada na svaku dionicu doveo do toga da bi nominalni iznos dionice bio niži od dopuštenog najnižeg takvog iznosa pa ga se više ne bi moglo smanjiti, smanjenje se provodi spajanjem dionica. U odluci o smanjenju temeljnoga kapitala mora se odrediti način njegova smanjenja.

U odluci se mora navesti način smanjenja temeljnoga kapitala.

Odluka o smanjenju temeljnoga kapitala mora se podnijeti sudu radi upisa u sudski registar.

Prijavi iz stavka 1. ovoga članka prilažu se:

- 1) prijepis ili preslika zapisnika s glavne skupštine na kojoj je donesena odluka o smanjenju temeljnoga kapitala ovjereni od strane javnog bilježnika,
- 2) primjerak izmijenjenoga statuta ovjeren od strane javnog bilježnika.

Odluka o smanjenju temeljnoga kapitala mora se podnijeti sudu radi upisa u sudski registar.

Temeljni kapital društva smanjen je s danom upisa odluke o smanjenju temeljnoga kapitala u sudski registar.

ističemo...

Temeljni kapital društva smanjen je s danom upisa odluke o smanjenju temeljnoga kapitala u sudski registar. (čl. 344. ZTD-a)

Prema članku 347. ZTD-a registarskome sudu mora se podnijeti prijavu za upis smanjenja temeljnoga kapitala u sudski registar. Prijavu smanjenja temeljnoga kapitala društva može se podnijeti sudu zajedno s prijavom za upis odluke o smanjenju kapitala.

2.3.2. Pojednostavnjeno smanjenje temeljnog kapitala

Odredbe o **pojednostavnjenom smanjenju temeljnoga kapitala** dioničkog društva nalaze se u čl. 349. do 351. **ZTD-a**.

Temeljni kapital društva može se smanjiti na pojednostavnjeni način ako se to čini radi izravnavanja niže vrijednosti, da bi se pokrili gubici ili sredstva prenijela u rezervu kapitala. U odluci o smanjenju kapitala mora se odrediti da se kapital smanjuje u tu svrhu.

Pojednostavnjeno smanjenje temeljnoga kapitala dopušteno je samo nakon što se potroši dio zakonskih rezervi i rezervi kapitala za koji one prelaze pet posto (5%) temeljnoga kapitala koji preostane nakon smanjenja kapitala kao i da su potrošene statutarne i ostale rezerve iz dobiti. Smanjenje temeljnoga kapitala nije dopušteno dok društvo ima zadržanu dobit.

Iznosi dobiveni smanjenjem temeljnoga kapitala ne smiju se isplatiti dioničarima i ne mogu se koristiti za to da ih se oslobodi od uplate uloga. Može ih se upotrijebiti samo za to da se izravnaju smanjenja vrijednosti, pokriju gubici te da ih se unese u rezervu kapitala i u zakonske rezerve. Tako ih se može upotrijebiti samo onda ako je u odluci navedeno da se temeljni kapital smanjuje u tu svrhu.

Primjer 6. – Knjiženje pojednostavnjenog smanjenja temeljnog kapitala dioničkog društva

- 1) Dioničko društvo otkupilo je **2.000** komada vlastitih dionica, čija nominalna vrijednost iznosi **40,00** eura, što ukupno iznosi **80.000,00** eura. Plaćena naknada po dionici iznosi **45,00** eura, što ukupno iznosi **90.000,00** eura;

- Izdavanjem iz zadržane dobiti formirane su rezerve za vlastite dionice u visini plaćene naknade, što ukupno iznosi **90.000,00** eura;
- Glavna skupština donijela je odluku o povlačenju **2.000** komada vlastitih dionica na teret rezervi za vlastite dionice u ukupnom iznosu od **90.000,00** eura;
- Za ukupni nominalni iznos povučenih vlastitih dionica u iznosu od **80.000,00** eura povećavaju se kapitalne rezerve.

Knjiženje:

1000 Žiro račun–redovni konto		9000 Upisana dionička glavica (obične dionice)	
S° 444.444,44	90.000,00 (1)	(4) 80.000,00	2.000.000,00 S°
921 Rezerve za vlastite dionice (udjele)		913 Kapitalni dobitak iz prodaje vlastitih udjela ili dionica	
(3) 90.000,00	90.000,00 (2)		80.000,00 (4)
922 Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)		9402 Zadržani dobitci ostvareni od 1.1.2005.	
(1) 90.000,00	90.000,00 (3)	(2) 90.000,00	576.876,00 (S°)

2.3.3. Smanjenje temeljnog kapitala povlačenjem dionica

Odredbe o **smanjenju temeljnog kapitala dioničkog društva povlačenjem dionica** nalaze se u čl. 352. do 354. **ZTD-a**.

Društvo može povući dionice prisilno ili nakon što ih samo stekne. Prisilno povlačenje dionica dopušteno je samo onda ako je bilo naređeno ili dopušteno u prvome statutu društva ili u njegovoj izmjeni i dopuni do koje je došlo prije preuzimanja ili upisa dionica.

U kojem trenutku se smanjuje temeljni kapital kod ovog postupka propisano je člankom 353. ZTD-a koju citiramo:

“Upisom odluke o smanjenju temeljnoga kapitala u sudski registar, a ako su dionice povučene nakon toga, s njihovim povlačenjem temeljni kapital društva smanjuje se za iznos temeljnog kapitala koji otpada na povučene dionice. Ako je prisilno povlačenje naređeno statutom a glavna skupština ne odluči o smanjenju temeljnoga kapitala, taj kapital društva se smanjuje s povlačenjem dionica. Za povlačenje je dovoljna radnja društva usmjerena poništenju prava iz određenih dionica.”

Prema članku 353. ZTD-a registarskome sudu mora se podnijeti prijavu za upis smanjenja temeljnoga kapitala u sudski registar. To vrijedi i onda kada se radi o prisilnom povlačenju dionica koje je naređeno statutom. Prijava i upis smanjenja temeljnoga kapitala društva mogu se učiniti zajedno s podnošenjem i upisom odluke o smanjenju.

Primjer 7. – Stjecanje i povlačenje vlastitih dionica u istoj godini

- Poduzetnik je donio odluku o otkupu vlastitih dionica od članova društva nominalne vrijednosti **4.000,00** eura. Za vlastite dionice plaćeno je **4.800,00** eura;
- Poduzetnik je odlučio povući otkupljene vlastite dionice smanjenjem temeljnog kapitala.

Knjiženje:

1000 Žiro račun–redovni konto		9000 Upisana dionička glavica (obične dionice)	
S° 444.444,00		(2) 4.000,00	2.000.000 S°
9130 Kapitalni dobitak iz prodaje vlastitih dionica		9220 Smanjenje kapitala za otkupljene vlastite dionice	
(2) 800,00	100.000,00 S°	(1) 4.800,00	4.800,00 (2)

Primjer 8. – Knjiženje smanjenja temeljnog kapitala dioničkog društva – povlačenjem dionica

- Glavna skupština dioničkog društva donijela je odluku o povlačenju **2.000** dionica čija nominalna vrijednost iznosi **40,00** eura, što ukupno iznosi **80.000,00** eura. Naknada dioničarima za povučenu dionicu iznosi **35,00** eura, što ukupno iznosi **70.000,00** eura. Razlika između nominalnog iznosa dionica i isplaćene naknade dioničarima u iznosu od **10.000,00** eura knjiži se u korist kapitalnih rezervi;
- Dioničko društvo isplatilo je naknadu dioničarima u iznosu od **70.000,00** eura

Knjiženje:

1000 Žiro račun–redovni konto		9000 Upisana dionička glavica (obične dionice)	
S° 444.444,00	70.000,00 (2)	(1) 80.000,00	2.000.000 S°
2467 Obveze prema dioničarima		919 Ostale kapitalne rezerve	
(2) 70.000,00	70.000,00 (1)		10.000,00 (1)

3. Društva s ograničenom odgovornošću društva (d.o.o.)

U ovom poglavlju pišemo o osnovama utvrđivanja temeljnog kapitala pri osnivanju za društva s ograničenom odgovornošću, te opisujemo postupke propisane odredbama ZTD-a kojima se temeljni kapital naknadno može povećati ili smanjiti.

3.1. Osnovno o temeljnom kapitalu d.o.o.-a

Pravni aspekt **društva s ograničenom odgovornošću** reguliran je odredbama čl. **385. do 472.h ZTD-a.**, a osnovne odredbe o **osnivanju društva s ograničenom odgovornošću** nalaze se u čl. 385. do 390. i u čl. 391. do 393. **ZTD-a**.

Društvo s ograničenom odgovornošću je trgovačko društvo u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba uplaćuju poslovne udjele u unaprijed dogovorenom temeljnom kapitalu. Poslovni udjeli ne moraju biti jednaki. Osnivač može kod osnivanja društva preuzeti više poslovnih udjela. Ukupan iznos svih poslovnih udjela mora odgovarati iznosu temeljnog kapitala društva. Poslovni udjeli se ne mogu izraziti u vrijednosnim papirima.

Društvo može osnovati jedna ili više osoba, a članovi društva ne odgovaraju za obveze društva. Ako poslovni udio ne uplati onaj tko je na to obavezan niti to društvo može nadoknaditi prodajom poslovnoga udjela, drugi su članovi društva dužni u društvo uplatiti iznos koji nedostaje srazmjerno svojim poslovnim udjelima u društvu.

Na članstvo u društvu s ograničenom odgovornošću na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 68. stavaka 3., 4. i 6. ovog Zakona.

Odredbe o načinu osnivanja društva nalaze se u čl. 387. ZTD-a koje citiramo:

“(1) Društvo se osniva na temelju ugovora kojega sklapaju osnivači (društveni ugovor). Svi osnivači moraju potpisati društveni ugovor koji se sklapa u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave koju potvrdi javni bilježnik. Javnobilježnički akt ili privatna isprava koju potvrdi javni bilježnik mogu biti sastavljeni putem sredstava elektroničke komunikacije i u elektroničkom obliku.

(2) Ako društvo osniva jedan osnivač, društveni ugovor zamjenjuje izjava osnivača o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću dana kod javnog bilježnika. Ta izjava može biti sastavljena i u elektroničkom obliku te putem sredstava elektroničke komunikacije.

(3) Ako se društvo osniva kao jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću, društveni ugovor, odnosno izjava o osnivanju društva sklapaju se tako da javni bilježnik sastavi obrazac zapisnika koji su prilozi 1. – 2. ovoga Zakona. Taj obrazac zapisnika nije javnobilježnički akt ni privatna isprava koju potvrđuje javni bilježnik.

(4) Ako se društvo osniva na daljinu putem internetske stranice sustava sudskog registra, bez sudjelovanja javnog bilježnika, društveni ugovor, odnosno izjava o osnivanju društva moraju se sklopiti u obliku obrazaca koji su prilozi 3. – 6. ovoga Zakona.

(5) Punomoćnici osnivača moraju imati punomoć ovjerenu kod javnog bilježnika. Punomoć nije potrebna ako je zastupnik osnivača po zakonu ovlašten da za njega sklopi društveni ugovor i dade izjavu koja se traži za osnivanje društva.

(6) Sukcesivno osnivanje društva nije dopušteno.”

Sadržaj društvenoga ugovora, odnosno izjave o osnivanju društva određeno je u čl. 388. ZTD-a.

ističemo...

Temeljni kapital d.o.o-a i nominalni iznosi poslovnog udjel moraju biti izražen u eurima, a **najniži iznos temeljnog kapitala je 2.500,00 eura.**

Nominalni iznos poslovnog udjela ne može biti manji od 10,00 eura, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. Nominalni iznos poslovnog udjela mora biti izražen cijelim brojem koji je višekratnik broja deset. Zbroj nominalnih iznosa svih poslovnih udjela mora odgovarati iznosu temeljnoga kapitala društva.

Prije upisa društva u sudski registar svaki osnivač mora uplatiti najmanje četvrtinu preuzetog poslovnog udjela koji uplaćuje u novcu, s tim da ukupni iznos svih uplata u novcu ne može biti manji od jedne četvrtine temeljnog kapitala, osim ako zakonom nije drugačije propisano. **Poslovni udio može se uplatiti unosom stvari i prava.** Uplata poslovnog udjela unošenjem u društvo stvari i prava mora se u cjelini učiniti prije upisa društva u sudski registar. Ako je vrijednost unesenih stvari i prava u vrijeme podnošenja prijave za upis društva u sudski registar manja od iznosa koji se time uplaćuje, razlika se mora uplatiti u novcu.

Društvenim se ugovorom članovi društva mogu obvezati, pored uplate uloga, na dodatne uplate novca ili ispunjenje drugih činidbi koje imaju imovinsku vrijednost. Time se ne povećava temeljni kapital društva.

Primjer 9. – Knjiženje izdanih udjela

- 1) Društvo s ograničenom odgovornošću izdalo je **300** udjela čija je nominalna vrijednost **60,00** eura, odnosno u ukupnom iznosu od **18.000,00 eura**. Udjeli se uplaćuju u novcu i u nekretnini;
- 2) Od jednog člana zaprimljen je automobil koji je od revizora procijenjen na **6.000,00** eura (odnosno 100 udjela);
- 3) Udijeličari su uplatili 200 udjela u ukupnoj vrijednosti od **12.000,00** eura na žiro-račun društva s ograničenom odgovornošću;

Knjiženje:

000 Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital		9010 Upisani temeljni ulozima domaćih osoba	
(1) 18.000,00	6.000,00 (2)		18.000,00 (1)
	12.000,00 (3)		

03360 Osobni automobili		1000 Žiro-račun za redovno poslovanje	
(2) 6.000,00		(3) 12.000,00	

3.2. Povećanja temeljnog kapitala d.o.o.-a

Odredbe o **povećanju temeljnog kapitala** društva s ograničenom odgovornošću nalaze se u čl. 457. do **461. ZTD-a.**

Za povećanje temeljnoga kapitala potrebna je **odlučka članova društva** o izmjeni društvenog ugovora. **Temeljni kapital može se povećati** uplatama novih poslovnih udjela ili uplatama povećanja postojećih poslovnih udjela, ali i unošenjem rezervi i dobiti društva u temeljni kapital. Na temelju povećanja temeljnoga kapitala poslovne udjele u društvu mogu preuzeti postojeći članovi društva i druge osobe.

Ako u društvenom ugovoru, odnosno u odluci o povećanju temeljnoga kapitala nije drugačije određeno, **postojeći članovi društva imaju pravo prvenstva** da u roku od mjesec dana od donošenja odluke o povećanju temeljnoga kapitala preuzmu poslovne udjele u srazmjeru nominalnim iznosima svojih poslovnih udjela u društvu.

Izjava o preuzimanju poslovnoga udjela daje se u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave koju potvrdi javni bilježnik.

ističemo...

Čim se preuzmu i uplate poslovni udjeli koji čine povećani temeljni kapital mora se registarskome sudu **podnijeti prijavu za upis povećanja temeljnoga kapitala u sudski registar.** (čl. 458. ZTD-a).

Na prijavu i na ispitivanje prijave na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 394. i članka 395. ovoga Zakona. Prijavu za upis moraju se priložiti:

- 1) izjave o preuzimanju poslovnih udjela u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave koju potvrdi javni bilježnik isprave ili u javno ovjerenome prijepisu,
- 2) popis osoba koje su preuzele nove poslovne udjele potpisan od strane podnositelja prijave u kojoj se moraju navesti iznosi preuzetih i uplaćenih poslovnih udjela, u čemu su oni uplaćeni i dokazi da je to učinjeno, koje treba priložiti popisu, a ako su poslovne udjele preuzeli postojeći članovi društva ukupni nominalni iznosi njihovih poslovnih udjela,

3) ako je temeljni kapital povećan ulaganjem stvari i prava, ugovore kojima je to ulaganje ostvareno

Društvenim ugovorom može se ovlastiti upravu da **u roku od pet godina** od upisa društva u sudski registar **može povećati temeljni kapital do određenoga nominalnog iznosa (odobreni kapital) izdavanjem novih poslovnih udjela uz odgovarajuće uplate društva**. Iznos odobrenog kapitala ne smije biti veći od polovine iznosa temeljnog kapitala društva u vrijeme davanja te ovlasti.

Ovlast se može dati i izmjenom društvenog ugovora za vrijeme od najviše pet godina od upisa u sudski registar izmjene kojom se ovlast daje. Poslovni udjeli mogu se izdati uz uplatu uloga u stvarima i pravima samo ako je to predviđeno u danju ovlasti.

O pretvaranju rezervi iz dobiti i rezervi kapitala društva u temeljni kapital može se odlučiti nakon što se utvrde godišnja financijska izvješća za poslovnu godinu koja je neposredno prethodila godini u kojoj se donosi odluka, ako ta izvješća ne pokazuju gubitak, a nema nepokrivenoga gubitka iz prethodnih godina i donese odluka o upotrebi dobiti. Za to se mogu koristiti rezerve ako je to u skladu sa svrhom kojoj su one namijenjene i sredstva koja su odlukom o upotrebi dobiti namijenjena za unos u te rezerve. Ovdje se primjenjuju odredbe o izmjeni društvenog ugovora

Odluka o povećanju temeljnoga kapitala **ne može se donijeti prije nego što jedan ili više revizora** koje odlukom imenuju članovi društva **ispitaju posljednja godišnja financijska izvješća i potvrde ih bez rezerve**.

Povećanje temeljnoga kapitala društva provodi se povećanjem nominalnih iznosa postojećih poslovnih udjela u društvu ili stvaranjem novih poslovnih udjela. Na to se na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 390. stavka 1. ovoga Zakona. U odluci o povećanju temeljnog kapitala mora se navesti povećava li se taj kapital povećanjem nominalnih iznosa postojećih poslovnih udjela u društvu i za koji iznos ili se to čini izdavanjem novih poslovnih udjela i kojeg nominalnog iznosa.

Novi poslovni udjeli pripadaju članovima društva u istome srazmjeru kao i oni prije povećanja temeljnoga kapitala društva. Drugačija odluka članova društva je ništetana.

Prijava za upis povećanja temeljnoga kapitala društva u sudski registar mora se podnijeti registarskome sudu bez odgađanja.

ističemo...

Temeljni kapital je **povećan od upisa odluke o povećanju** toga kapitala u sudski registar. (čl. 461. ZTD-a).

U nastavku dajemo primjere knjiženja povećanja temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću.

Primjer 10. – Knjiženje povećanja temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću – uplatom novca

Društvo s ograničenom odgovornošću ima upisani temeljni kapital u iznosu od **18.000,00** eura (**300** udjela nominalne vrijednosti od **60,00** eura).

- 1) Društvo s ograničenom odgovornošću izdalo je novu emisiju udjela. Izdano je **200** novih udjela po nominalnoj vrijednosti od **60,00** eura, što ukupno iznosi **12.000,00** eura;
- 2) Uplaćeni novi udjeli su upisani u sudski registar kao povećanje temeljnog kapitala.

Knjiženje:

000 Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital		9010 Upisani temeljni uložci domaćih osoba	
(1) 12.000,00	12.000,00 (2)		18.000,00 S ^o 12.000,00 (1)
		1000 Žiro-račun za redovno poslovanje	
		(2) 12.000,00	

Napomena:

- 1) Odredbe o povećanju temeljnog kapitala do određenog nominalnog iznosa (odobreni kapital), nalaze se u čl.458.a i 458.b ZTD-a, koje smo naveli u našem članku.

Primjer 11. – Knjiženje povećanja temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću – unosom stvari

Društvo s ograničenom odgovornošću ima upisani temeljni kapital u iznosu od **18.000,00** eura (**300** udjela nominalne vrijednosti od **60,00** eura)

- 1) Društvo s ograničenom odgovornošću izdalo je novu emisiju udjela. Izdano je **200** novih udjela po nominalnoj vrijednosti od **60,00** eura, što ukupno iznosi **12.000,00** eura. Svi udjeli su uplaćeni unosom stroja za proizvodnju u procijenjenoj neto vrijednosti u iznosu od **12.000,00** eura;
- 2) Uplaćeni novi udjeli su upisani u sudski registar kao povećanje temeljnog kapitala.

Knjiženje:

0301 Strojevi za proizvodnju		9010 Upisani temeljni uložci domaćih osoba	
(1) 12.000,00			18.000,00 S ^o 12.000,00 (1)

Napomene:

- 1) Prema odredbi čl. 457 st.7. ZTD-a, povećanje temeljnoga kapitala ulaganjem stvari i prava moguće je samo onda ako se u odluci o povećanju kapitala to izričito navede i ako se odredi rok u kojemu će se u društvo unijeti stvari i prava. Stvari i prava moraju se unijeti u društvo prije nego što se registarskome sudu podnese prijava za upis povećanja temeljnoga kapitala u sudski registar;
- 2) Ostale odredbe o povećanju temeljnog kapitala d.o.o. nalaze se u čl.457. do 461. ZTD-a, koje smo naveli u našem članku.

3.3. Smanjenja temeljnog kapitala d.o.o.-a

Odredbe o **smanjenju temeljnog kapitala** društva s ograničenom odgovornošću nalaze se u čl. 462. do **465.d ZTD-a**.

Temeljni kapital društva može se smanjiti **samo na temelju odluke članova društva o izmjeni društvenoga ugovora** te nakon što se provede postupak koji je propisan ovim Zakonom. U odluci moraju se navesti opseg i svrha smanjenja temeljnoga kapitala i kako će se to provesti.

Smanjenjem temeljnoga kapitala **smatra se** svako smanjenje visine toga kapitala određene u društvenome ugovoru bez obzira na to provede li se smanjenje vraćanjem članovima društva njihovih uplata poslovnih udjela, sniženjem nominalnog iznosa poslovnih udjela ili potpunim, odnosno djelomičnim oslobađanjem članova društva ili njihovih pravnih prednika od obveze da u cjelini uplate poslovne udjele.

Nije dopušteno smanjenje temeljnoga kapitala ispod iznosa određenoga u članku 389. stavku 2. ovoga Zakona. Registaroskome sudu mora se podnijeti prijavu da se u sudski registar upiše nakana društva da smanji temeljni kapital.

Prijava da se izmjena društvenog ugovora upiše u sudski registar podnosi se registarskome sudu nakon što protekne rok koji je dan vjerovnicima za to da se jave društvu.

Prijavi treba priložiti:

- 1) dokaz da je nakana smanjenja temeljnoga kapitala objavljena na način kako je to određeno u članku 463. stavku 2. ovoga Zakona,
- 2) dokaz da su vjerovnici koji su se javili društvu podmireni ili da im je dano osiguranje,
- 3) izjavu svih članova uprave da je svim poznatim vjerovnicima poslana obavijest iz članka 463 stavka 2. ovoga Zakona a da se društvu nisu javili drugi vjerovnici osim onih kojima je ono podmirilo tražbine ili im je dalo osiguranje;
- 4) popis članova društva na temelju odluke o smanjenju temeljnoga kapitala.

Isplate članovima društva na temelju smanjenja temeljnoga kapitala moguće su nakon što se odgovarajuća izmjena društvenog ugovora upiše u sudski registar.

Primjer 12. – Knjiženje smanjenja temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću

- 1) Jedan član društva s ograničenom odgovornošću izlazi iz društva. Donesena je odluka na skupštini d.o.o. da se članu društva isplati njegov poslovni udio u iznosu od **9.000,00** eura i kapitalni dobitak u iznosu od **3.000,00** eura. Kapitalni dobitak se isplaćuje na teret zadržanog dobitka **2.000,00** eura i na teret kapitalnih rezervi **1.000,00** eura;
- 2) Izvršena je isplata izlazećeg člana društva za njegov udjel u ukupnom iznosu od **12.000,00** eura.

Knjiženja:

1000 Žiro račun–redovni konto		9010 Upisani tmeljni ulozii domaćih osoba	
S° 444.444,44	12.000,00 (2)	(1) 9.000,00	2.000.000,00 S°
2468 Obveze prema članovima d.o.o.		919 Ostale kapitalne rezerve	
(2) 12.000,00	12.000,00 (1)	(1) 1.000,00	50.000,00 S°
9402 Zadržani dobici ostvareni od 1.1.2005.			
		(1) 2.000,00	11.432,21 S°

Primjer 13. – Knjiženje smanjenja temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću–ukidanjem pričuva za vlastite udjele zbog povlačenja udjela

- 1) Društvo s ograničenom odgovornošću ima stečene vlastite udjele u svoti od **25.000,00** eura. Nominalna vrijednost vlastitih udjela je **24.000,00** eura. D.o.o. ima pričuve za vlastite udjele u svoti od **25.000,00** eura;
- 2) D.o.o. povlači vlastite udjele i za taj iznos smanjuje temeljni kapital za nominalnu vrijednost povučenih vlastitih dionica u iznosu od **24.000,00** eura i smanjuje za vrijednost iznad nominalno iznosa kapitalni dobitak u iznosu od **1.000,00** eura;

- 3) D.o.o. istovremeno ukida pričuve za vlastite udjele u iznosu od **25.000,00** eura i vraća navedena sredstva u zadržani dobitak.

Knjiženje:

9211 Rezerve za vlastite udjele		9010 Upisani tmeljni ulozii domaćih osoba	
(3) 25.000,00	25.000,00 (1)	(2) 24.000,00	X S°
9131 Kapitalni dobitak iz prodaje vlastitih udjela		9221 Smanjenje kapitala za otkupljene vlastite udjele	
(2) 1.000,00	X S°	(1) 25.000,00	25.000,00 (2)
9402 Zadržani dobici ostvareni od 1.1.2005.			
		X S° 25.000,00 (3)	

Primjer 14. – Stjecanje i povlačenje udjela u istoj godini

- 1) Poduzetnik je donio odluku o otkupu vlastitih udjela od članova društva nominalne vrijednosti **4.000,00** eura. Za vlastite udjele plaćeno je **4.800,00** eura;
- 2) Poduzetnik je odlučio povući otkupljene vlastite udjele smanjenjem temeljnog kapitala.

Knjiženje:

1000 Žiro račun–redovni konto		9010 Upisani tmeljni ulozii domaćih osoba	
S° X	4.800,00 (1)	(2) 4.000,00	X S°
9131 Kapitalni dobitak iz prodaje vlastitih udjela		9221 Smanjenje kapitala za otkupljene vlastite udjele	
(2) 800,00	X S°	(1) 4.800,00	4.800,00 (2)

4. Jednostavna društva s ograničenom odgovornošću društva (j.d.o.o.)

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću podvrsta je društva s ograničenom odgovornošću koja se u odredbama ZTD-a pojavila izmjenama koje su stupile na snagu krajem 2012. Ovo društvo ima pojednostavljena pravila osnivanja, dok se u svemu ostalom primjenjuju ista pravila koja vrijede i za d.o.o. U nastavku, iz tog razloga ukratko prenosimo samo detalje po kojima se j.d.o.o. razlikuje od d.o.o.

4.1. Osnovno o j.d.o.o.-u

Odredbe o **temeljnog kapitalu i ostale specifične odredbe** o jednostavnom društvu s ograničenom odgovornošću nalaze se u čl. 390.a ZTD-a.

Društvo koje ima najviše pet članova i jednog člana uprave može se osnovati na pojednostavnjeni način (jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću). Za takvo osnivanje društva moraju se koristiti obrasci zapisnika koje sastavlja javni bilježnik, a koji su prilozi ovom Zakonu. **Osim u pogledu toga ne mogu se dogovoriti nikakva odstupanja od odredbi ZTD-a.**

Popunjeni obrazac zapisnika vrijedi kao popis članova društva, popis osoba ovlaštenih da vode poslove društva te sadrži izjavu kojom član uprave prihvaća imenovanje. U svemu ostalome na takav se zapisnik na odgovarajući način primjenjuju odredbe ZTD-a o društvenom ugovoru, odnosno izjavi o osnivanju.

